

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 341/2024-12

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Ivana Fiačana (sudca spravodajca) a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného JUDr. Jozefom Tomkom, advokátom, Floriánova 2, Prešov, proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove sp. zn. 17Co/33/2023 zo 4. apríla 2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 23. mája 2024 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) uznesením krajského súdu v civilnom spore, ktorým bol zrušený rozsudok pre zmeškanie. Napadnuté uznesenie navrhuje zrušiť a vec vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie.

2. Okresný súd v civilnom spore sťažovateľa proti žalovaným nariadil termín pojednávania na 7. december 2022. Predvolanie na pojednávanie bolo obom žalovaným doručené 3. novembra 2022. Žalovaní boli zároveň upozornení na následky neprítomnosti na pojednávaní vrátane možnosti vydania rozsudku pre zmeškanie. Žalovaní sa na pojednávanie bez ospravedlnenia nedostavili. Sťažovateľ preto požiadal o vydanie rozsudku pre zmeškanie. Okresný súd tomuto návrhu vyhovel a kontumačným rozsudkom zo 7. decembra 2022 v celom rozsahu vyhovel žalobe sťažovateľa. Žalovaným uložil zaplatiť sťažovateľovi 34 796 eur v lehote troch dní od právoplatnosti rozsudku, zároveň sťažovateľovi priznal voči žalovaným nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

3. Proti rozsudku okresného súdu podali žalovaní odvolanie, tvrdiac, že pre vydanie rozsudku pre zmeškanie neboli splnené všetky podmienky, pretože tvrdenia žalobcu nie sú nerozporuplné. Okresný súd vôbec nezobral do úvahy pôsobenie a aktivitu žalovaných. Rozsudok pre zmeškanie

nesmie byť zjavne nespravodlivý, nemôže porušovať ich právo na spravodlivý proces a znemožniť im realizáciu ich procesných práv. Okresný súd vôbec neskúmal, či žalobcovi uplatnený nárok svedčí a či mu je možné ho priznať. Tiež nie je zrejmé, ako sťažovateľ dospel k výške uplatneného nároku. Uviedli, že rýchlosť konania nemôže byť nadriadená kvalite rozhodnutia, náležitému zisteniu skutkového stavu a spravodlivému a zákonnému rozhodnutiu vo veci. Žalovaní žiadali, aby bol rozsudok pre zmeškanie zrušený.

4. Krajský súd ústavnou sťažnosťou namietaným uznesením zrušil rozsudok pre zmeškanie a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie a rozhodnutie. Bol toho názoru, že vydanie rozsudku pre zmeškanie nezohľadnilo práva žalovaných na spravodlivé súdne konanie. Krajský súd poukázal na to, že vo veci bol vydaný platobný rozkaz, proti ktorému podali žalovaní včas odôvodnený odpor, v ktorom navrhli vykonanie dôkazov, ktoré k odporu aj predložili. Tiež reagovali na výzvu súdu a predložili vyjadrenie k vyjadreniu sťažovateľa. Zároveň navrhli vykonanie ďalších dôkazov a poukázali aj na dôkazy uvedené v odpore proti platobnému rozkazu. Je pravdou, že sa na pojednávanie určené na 7. december 2022 bez ospravedlnenia nedostavili. Hoci formálne podmienky pre vydanie rozsudku pre zmeškanie boli splnené, takýto rozsudok nemožno vydať automaticky, ale súd musí starostlivo uvážiť, či využitie takého procesného nástroja nebude neprimerane zasahovať do procesných práv žalovaných. Krajský súd vyjadril názor, že aktivita žalovaných, ktorí si zásielky riadne preberali, reagovali na výzvy súdu, vo svojich podaniach navrhli dôkazy a vyjadrili sa k skutkovým a právnym názorom uplatneného nároku sťažovateľa, nesvedčí o tom, že by boli pasívni. V takomto prípade by bolo vhodné využiť iné nástroje na efektívny priebeh konania, ako napríklad konanie v ich neprítomnosti.

II.

Argumentácia sťažovateľa

5. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti poukazuje na to, že žalovaní v podanom odvolaní proti rozsudku pre zmeškanie neuviedli vážne okolnosti, ktoré im bránili riadne ospravedlniť svoju neúčast na pojednávaní. Pokiaľ dôvodili ošetrovaním maloletého dieťaťa 6. decembra 2022, teda deň pred pojednávaním, nič im nebránilo požiadať okresný súd o odročenie pojednávania určeného na 7. december 2022. Krajský súd zrušením rozsudku pre zmeškanie bezdôvodne priznal žalovaným viac práv, ako im patrili. Tým bol narušený princíp rovnosti účastníkov konania, ktorý zabráňuje tomu, aby bol ktokoľvek procesne zvýhodnený. Preto namieta porušenie základného práva na súdnu ochranu. Sťažovateľ tiež vyjadril názor, že krajský súd nesprávne aplikoval citované nálezy ústavného súdu.

III.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

6. Ústavná sťažnosť smeruje proti rozhodnutiu, ktorým bol zrušený rozsudok pre zmeškanie. Prístup ústavného súdu ku kasačným rozhodnutiam vyplýva z východiska, podľa ktorého aj kasačné rozhodnutie všeobecného súdu môže byť principiálne spôsobilé porušiť základné právo účastníka konania. Aj vydanie procesného rozhodnutia všeobecným súdom je potrebné považovať za súčasť poskytovania súdnej ochrany. Ide najmä o prípady, ak všeobecný súd vyrieši nejakú otázku

s konečnou platnosťou, ktorá je spôsobilá zásadným spôsobom ovplyvniť ďalší priebeh konania alebo jeho výsledok (II. ÚS 344/2019).

7. V okolnostiach danej veci bolo napadnuté uznesenie krajského súdu posúdené predovšetkým z hľadiska ústavnej akceptovateľnosti jeho odôvodnenia, pretože i rozhodnutie, ktorým sa konanie vo veci samej právoplatne nekončí, musí spĺňať požiadavky plynúce z viacerých čiastkových aspektov základného práva na súdnu ochranu či práva na spravodlivé súdne konanie. Ústavná sťažnosť smeruje proti uzneseniu krajského súdu, ktorým bol zrušený rozsudok pre zmeškanie. Týmto rozsudkom bol sťažovateľovi priznaný celý žalovaný nárok. Krajský súd však po odvolaní žalovaných vyhodnotil, že vydanie kontumačného rozsudku nezohľadnilo právo žalovaných na spravodlivé súdne konanie.

8. Je nepochybné, že žalovaní sa na pojednávanie 7. decembra 2022 bez ospravedlnenia nedostavili, preto okresný súd vydal rozsudok pre zmeškanie. Krajský súd však tento rozsudok nezrušil z dôvodu vyhodnotenia závažnosti dôvodov, pre ktoré sa žalovaní nedostavili na pojednávanie. K zrušeniu rozsudku pre zmeškanie viedlo krajský súd v rozhodujúcej miere zhodnotenie procesnej aktivity žalovaných v priebehu konania. Žalovaní podali proti platobnému rozkazu odôvodnený odpor, v ktorom navrhli vykonanie dôkazov, namietali základ a aj výšku sťažovateľom uplatneného nároku a vzniesli námietku premlčania, zásielky súdu si riadne preberali a na výzvy súdu reagovali, pričom nepochybne zmeškali prvé nariadené pojednávanie vo veci. Právny záver krajského súdu, že v takejto situácii bolo vhodné využiť namiesto kontumačného rozsudku iné nástroje na zabezpečenie efektívneho priebehu konania (napr. konanie v neprítomnosti, pozn.), nemožno považovať za arbitrárny výsledok zjavne nesprávnej aplikácie procesného práva.

9. Požiadavka prihliadať pri vydaní rozsudku pre zmeškanie nielen na formálne podmienky podľa § 274 Civilného sporového poriadku, ale aj na procesnú aktivitu procesnej strany, ktorá sa bez ospravedlnenia nedostavila na pojednávanie, plne zodpovedá právu na spravodlivý proces podľa rozhodovacej praxe ústavného súdu (III. ÚS 121/2021, III. ÚS 354/2021). K obdobným záverom dospel aj český ústavný súd (napr. nález sp. zn. I. ÚS 2656/12 zo 7. 5. 2013), ktorý uviedol, že pri rozhodovaní o prípadnom vydaní rozsudku pre zmeškanie alebo pri rozhodovaní o návrhu žalovaného na zrušenie takéhoto rozsudku by mal súd zobrať do úvahy tiež predchádzajúcu procesnú aktivitu žalovaného. K vydaniu rozsudku pre zmeškanie by mal súd pristupovať uvažlivo a voliť tento inštitút najmä v prípadoch, v ktorých nezáujem na strane žalovaného je zrejmý, keď je žalovaný skutočne nečinný a odmieta sa aktívne podieľať na súdnom procese či úmyselne súdne konanie preťahuje. Preto nemožno priznať relevanciu tvrdeniu sťažovateľa, že zrušením rozsudku pre zmeškanie krajský súd priznal žalovaným viac práv, ako im patrili.

10. Napadnuté uznesenie je plne ústavne udržateľné, nie je poznačené svojvôľou, ktorá by zakladala dôvod na vyslovenie porušenia základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu či práva na spravodlivé súdne konanie. Okrem toho napadnuté uznesenie krajského súdu je kasačným rozhodnutím vo vzťahu k rozhodnutiu, ktoré treba vnímať ako procesný odklon a ktoré žiadnym spôsobom nenaznačuje to, ako bude spor v konečnom dôsledku vyriešený. Práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd je potrebné vnímať s ohľadom na definitívny výsledok konania pred všeobecnými súdmi. Opačný prístup by bol z pohľadu ústavného nesprávny, keďže by nevedel k ochrane základných, na výsledok zameraných

ústavných práv strán sporu, ale k tomu, že ústavný súd by vykonával dohľad nad tým, či všeobecné súdy pri svojich konaní definitívne nekončiacich postupoch a rozhodnutiach správne aplikujú podústavné právo. Takýto prístup by bol celkom nesprávny, keďže by z ústavného súdu vytvoril ďalšiu inštanciu všeobecného súdnictva, ktorá by vykonávala dohľad nielen nad výsledkami civilných sporov, ktoré sú zásahmi do základných práv, ale aj nad rôznymi čiastkovými, často nadbytočnými procesnými postupmi a rozhodnutiami všeobecných súdov. Ústavná sťažnosť je zjavne neopodstatnená a ako taká bola podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov odmietnutá.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. júna 2024

Robert Šorl
predseda senátu